

Klimatväxlingsmodell Malmö stad

Stadskontoret

Upprättad
Datum: 2020-11-17
Version: 1.0
Ansvarig: Carina Tempel
Förvaltning: Stadskontoret
Enhet: HR-avdelningen

Innehållsförteckning	
Bakgrund	3
Inledning till klimatväxlingsmodell Malmö stad	4
Resor i tjänsten	4
Flyg.....	4
Användning av privat bil i tjänsten	4
Klimatväxling i Malmö stad	5
Syfte och mål med klimatväxling	5
Mål i budget.....	5
Klimatväxlingsmodell i Malmö stad	5
Erfarenhet från andra organisationer	7
Förslag	7

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2019 att ge kommunstyrelsen, i samarbete med servicenämnden och med stöd av miljönämnden, i uppdrag att arbeta fram en ny resepolicy.

I uppdragsdirektivet som kommunstyrelsen beslutade om i maj 2019 (STK-2019-104) framgår att ”En kartläggning och utredning ska genomföras med syfte att, utifrån resultat av efterlevnad, revidera resepolycyn och riktlinjer samt utreda möjlighet till klimatväxlingsmodell.”

Som en första del i uppdraget med att revidera resepolycyn togs rapporten ”Uppföljning av nuvarande resepolicy med förslag till fortsatt arbete samt möjlighet till klimatväxlingsmodell” fram. Kommunstyrelsen beslutade att godkänna rapporten i november 2019 (STK-2019-1249).

Rapporten presenterade en uppföljning av resepolycyn, förslag på fortsatt arbete som framgångsfaktorer för hållbara resor och möten samt förutsättningar för en klimatväxlingsmodell avseende Malmö stads förvaltningar.

Åtterrapporering av arbetet har skett i ärende STK-2020-791 och genom remissförfarande. Förslaget om klimatväxlingsmodell har remissbehandlats hos samtliga Malmö stads nämnder och fackliga organisationer. Förslaget till ny mötes- och resepolicy har remissbehandlats hos samtliga Malmö stads nämnder, helägda bolag samt fackliga organisationer och förslaget om förmånsnyttning har remissbehandlats hos samtliga nämnder och fackliga organisationer. Dessa redovisas i separata ärenden.

Inledning till klimatväxlingsmodell Malmö stad

Resor i tjänsten

Under 2018 var Malmö stads totala koldioxidutsläpp för tjänsteresor ca 1,2 miljoner kg. Flyg, nationellt och internationellt, stod för 86 procent av dessa utsläpp. Privat bil i tjänst utgjorde 11 procent av koldioxidutsläppen. Under 2019 var motsvarande utsläpp 940 000 kg.

Det behövs en tydligare prioritering och ansvarsfördelning gällande Malmö stads tjänsteresor. Det har saknats incitament till att välja tåg före flyg, eller cykel före bil. Varje förvaltnings klimatavtryck behöver synliggöras så att anpassade åtgärder kan genomföras och följas upp. Först då är det möjligt att få till stånd den beteendeförändring som behövs för att Malmö ska bli en klimatneutral stad.

Med utgångspunkt från tidigare års resvanor innehåller förslaget till klimatväxlingsmodell samt förslaget till Mötes- och resepolicy, med tillhörande riktlinjer, ett tydliggörande av hur Malmö stads beslutsfattare ser på användning av privat bil i tjänst och användning av flyg vid tjänsteresor.

Flyg

Flygets stora klimatpåverkan gör att behovet av att minska antalet flygresor är stort och vinsterna är flera. Pandemin har visat oss möjligheten till digital närvaro och ett minskat behov av att lägga timmar på restid utan att behöva missa interaktion med kollegor eller utbildningar på andra orter. Ökad andel digital närvaro öka möjligheten för fler att delta vid utbildningar och möten och därmed bredda sina nätverk. Om resan ändå behöver genomföras är tåget ofta ett bra alternativ. Om fler väljer att resa hållbart eller delta digitalt möjliggör det utrymme för de absolut nödvändigaste flygresorna.

Användning av privat bil i tjänsten

Användning av privat bil i tjänsten står, efter flyg, för det största koldioxidutsläppet när det gäller resor i tjänsten. En reduktion av användandet av privat bil till förmån för gång, cykel eller kollektivtrafik skulle innebära förbättringar för miljön, möjliggöra ökad säkerhet och bättre hälsa¹ för medarbetare samt en minskning av kostnaderna.

---

¹ Trafikverket: Om gång och cykling, hälsa och en hållbar utveckling 2015:153

Klimatväxling i Malmö stad

Kommunstyrelsen beslutade i maj 2019 (STK-2019-104) att komplettera uppdraget från kommunfullmäktige om att ta fram en ny resepolicy med ett uppdrag att utreda möjligheten att införa en klimatväxlingsmodell.

Kommunstyrelsen beslutade i november 2019 (STK-2019-1249) att godkänna den första delen i arbetet ”Uppföljning av nuvarande resepolicy med förslag till fortsatt arbete samt möjlighet till klimatväxlingsmodell”. I rapporten presenterades möjligheter och förutsättningar för en klimatväxlingsmodell i Malmö stad.

Syfte och mål med klimatväxling

Syftet med klimatväxling är att minska Malmö stads växthusgasutsläpp från persontransporter. Detta visar att Malmö stad är en föregångare och tar ansvar för de klimatpåverkande utsläpp som tjänstepersoner inom Malmö stad genererar.

Målet är att motivera medarbetare att välja ett av de klimatvänligare transportalternativen då dessa blir billigare jämfört med flyg eller den privata bilen. De insamlade klimatväxlingspengarna ska användas för att subventionera hållbarare alternativ så dessa blir ännu förmånligare och mer lättillgängliga.

Syftet är inte att öka kostnaderna för resor utan att uppmuntra en förflyttning till klimatneutrala transportalternativ. Tåg, cykel, gång och kollektivtrafik är ofta ett billigare alternativ än bil eller flyg vilket medför att den totala kostnaden för resor sjunker. En ökad andel digital närvaro kommer också sannolikt att spara både restid och arbetstid vilket i förlängningen spar pengar för respektive arbetsplats. En ökad andel aktiva transporter bidrar till en hälsosammare livsstil vilket också är gynnsamt för arbetsgivaren ur ett ekonomiskt perspektiv.

Genom att minska antalet flygresor, framförallt till Stockholm, och minska antalet körda kilometer med privat bil i tjänsten kan staden därmed spara både växthusgasutsläpp och pengar. Incitament i form av en klimatväxlingsavgift för att välja mer klimatsmarta rese- och mötesalternativ som exempelvis tåg och digitala möten underlättar för medarbetaren att göra hållbara val.

Mål i budget

Klimatväxling kan bidra till att uppnå budgetmålet *att Malmö ska vara en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser.*

Ett nytt miljöprogram som ska gälla 2021–2030 tas fram under 2020 där klimatfrågan är en viktig del.

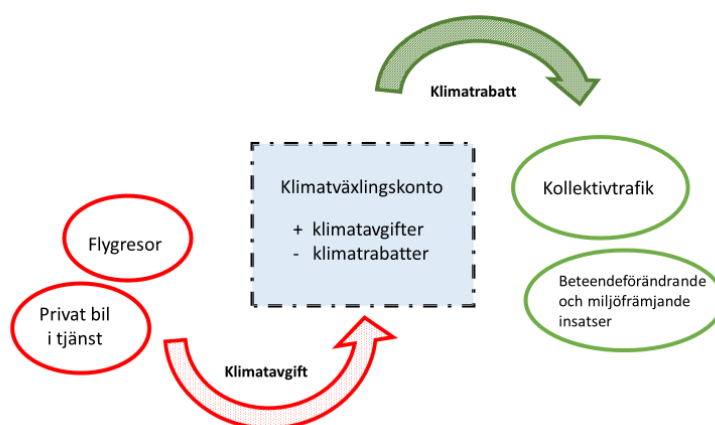
Klimatväxlingsmodell i Malmö stad

Vid varje resa med flyg eller med privat bil i tjänst föreslås att en avgift på 50 procent läggs till på resekostnaden och belastar kostnadsstället.

Klimatväxlingspengarna används enligt en åtgärdslista som revideras och beslutas årligen. Målet med åtgärderna är att de ska bidra till att minska Malmö stads växthusgasutsläpp från transporter i samband med tjänsteresor. Åtgärder kan exempelvis vara subventionering av kollektivtrafikresande i tjänst, utbildning kring och utrustning för digitala möten eller förbättrade cykelförutsättningar. Åtgärdernas klimateffekt ska alltid motiveras och effekter ska kontinuerligt utvärderas.

Underlag till beslut om vilka åtgärder som ska finansieras av klimatväxlingspengar tas fram av en arbetsgrupp ledd av STK i samråd med en referensgrupp bestående av representanter från olika förvaltningar. Beslut om åtgärder fattas av stadsdirektören i samråd med förvaltningschefsgrupp i god tid innan kommande klimatväxlingsår.

Storleken på procentsatsen speglar den avgift som erfarenhetsmässigt haft bäst effekt för att ändra resvanor i andra kommuner som infört klimatväxlingsmodeller. Modellen bör utvärderas efter tre år. Då utvärderas både om klimatavgiften är tillräckligt hög för att uppnå önskad effekt och åtgärdernas klimateffekt.

Hur klimatväxlingspengarna fördelas och vilka effekter som förväntas ska tydligt kommuniceras till samtliga medarbetare. Förvaltningar som har en stor andel klimatneutrala resor eller lyckas göra en stor förflyttning mot hållbarare resvanor ska lyftas fram.

Vem omfattas av klimatväxling

Samtliga nämnder och förvaltningar föreslås ingå i klimatväxlingsmodellen. Bolagen har egna ekonomisystem vilket försvårar för en sammanhållen modell och därför föreslås att exkludera dessa. Bolag och nämnder har skilda ekonomiska förutsättningar varför såväl avgifter som återföringar skulle vara svåra att hantera.

Vem undantas

De medarbetare som arbetar jour och/eller beredskap kommer att undantas från klimatväxlingsavgift vid användning av privat bil då den används för inställelse i tjänsten. Möjlighet finns att särkontera dessa resor.

Administrativ hantering

Den administrativa hanteringen sker i Malmö stads ekonomisystem. Det förutsätter utveckling i ekonomisystemet av en automatiserad funktion för klimatväxlingsmodellen under 2021. Klimatväxlingsavgiften läggs till automatiskt vid kontering av resan och bokas in på ett kommungemensamt klimatväxlingskonto. I de fall kostnader för resor med kollektivtrafik ska återföras sker även det automatiskt till kostnadsstället från klimatväxlingskontot.

Underlag till beslut om vilka åtgärder som ska finansieras av klimatväxlingspengar tas fram av en arbetsgrupp (se nedan) i samråd med en referensgrupp bestående av representanter från olika förvaltningar. Beslut om åtgärder fattas av stadsdirektören i samråd med förvaltningschefsgrupp i god tid innan kommande klimatväxlingsår.

Det kontinuerliga arbetet med klimatväxlingsmodellen föreslås ledas av stadskontoret. Travel manager på stadskontorets HR-avdelning arbetar tillsammans med en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från miljöförvaltningen, serviceförvaltningen samt stadskontorets ekonomiavdelning. Arbetet finansieras inom ramen för befintlig budget.

Klimatväxling har stark koppling till mötes- och resepolicy och är en del av de insatser som ska bidra till att öka efterlevandet av denna. Uppföljningen av Malmö stads resor kan med fördel samordnas och innefatta klimatväxling, efterlevnad av mötes- och resepolicy och övriga klimatmål inom staden som berör transporter.

Erfarenhet från andra organisationer

Många andra organisationer, kommuner, regioner och länsstyrelser har redan infört klimatväxlingsmodeller. Vid framtagandet av en klimatväxlingsmodell i Malmö stad har erfarenheter från dessa beaktats. En viktig erfarenhet från flera kommuner är att en låg avgift inte har fått önskad effekt och därför har många av dem höjt avgiften efter ett par år. Modellens enkelhet spelar stor roll så att alla medarbetare förstår vad som är belagt med avgift samt vad pengarna används till. Det underlättar administration och kommunikation om det beslutas i förväg om vilka åtgärder som klimatväxlingspengarna ska användas till. Det har också framkommit att det är viktigt att kommunicera klimatväxlingsmodellen kontinuerligt för att upprätthålla effekten.

Förslag

Förslaget innebär att varje resa med flyg eller med privat bil i tjänst beläggs med en avgift på 50 procent av resekostnaden. Klimatväxlingspengarna används till åtgärder som minskar utsläpp av växthusgaser. I stort sett samtliga nämnder uttrycker en positiv inställning vad gäller förslaget till klimatväxlingsmodell.

Förslaget är att, per den 1 oktober 2021, införa föreslagen klimatväxlingsmodell i Malmö stad i pilotdrift för några förvaltningar och från och med den 1 januari 2022 i full drift.